

Република Србија
МИНИСТАРСТВО ФИНАНСИЈА
Управа за спречавање прања новца

ОДЕЉЕЊЕ ЗА НАДЗОР
Група за надзор рачуновођа и ревизора

АНАЛИЗА ОДГОВОРА ПРЕДУЗЕЋА ЗА РЕВИЗИЈУ И РАЧУНОВОДСТВЕНИХ
АГЕНЦИЈА НА ДОСТАВЉЕН УПИТНИК ИЗ ОБЛАСТИ СПРЕЧАВАЊА ПРАЊА
НОВЦА И ФИНАНСИРАЊА ТЕРОРИЗМА У 2013. ГОДИНИ

Београд, 2014. године
Број:ОН-000017-0002/2014

Управа за спречавање прања новца

САДРЖАЈ:

1. Увод	3
2. Општи подаци о предузећима за ревизију и предузећима/предузетницима за пружање рачуноводствених услуга	7
3. Активности предузећа	8
3.1. Активности предузећа за ревизију	8
3.2. Активности предузећа/предузетника за пружање рачуноводствених услуга	9
4. Подаци о странкама	11
4.1. Подаци о странкама предузећа за ревизију	11
4.2. Подаци о странкама предузећа/предузетника за пружање рачуноводствених услуга	12
5. Достављање података Управи за спречавање прања новца	15
6. Обука запослених	16
6.1. Обука запослених у предузећима за ревизију	16
6.2. Обука запослених у предузећима/предузетницима за пружање рачуноводствених услуга	17
7. Закључак	18

Управа за спречавање прања новца

УВОД

Управа за спречавање прања новца, у складу са одредбама члана 82. и 83. Закона о спречавању прања новца и финансирању тероризма („Службени гласник РС“, бр.20/2009, 72/2009 и 91/2010 – у даљем тексту: Закон), врши надзор над применом Закона од стране обвезника, и то:

- 1) посредан надзор
- 2) непосредан надзор.

Управа за спречавање прања новца је 2013. године је извршила две врсте посредних контрола. Прва се односила на врсту услуга коју предузеће/предузетник за пружање рачуноводствених услуга пружа, број странака са којима има успостављен пословни однос и у коју групу ризика су те странке сврстане. Ова контрола спроведена је слањем дописа на адресе предузећа/предузетника за пружање рачуноводствених услуга.

Друга врста посредне контроле извршена је слањем Упитника о активностима обвезника у примени прописа који регулишу спречавање прања новца и финансирање тероризма и анализом добијених одговора.

Основни циљ слања дописа који се односи на врсту услуге коју обвезници пружају својим клијентима, јесте да се сагледа реална ситуација, да ли су обвезници упућени да су обвезници у складу са чланом 4. Закона о спречавању прања новца и финансирању тероризма, као и да се кроз анализу одговора на допис Управа за спречавање прања новца упозна са радом предузећа/предузетника за пружање рачуноводствених услуга.

Основни циљеви сачињавања Упитника о активностима обвезника у примени прописа који регулишу спречавање прања новца су:

- Сагледавање тренутног стања познавања обвезника да су обвезници у смислу Закона о спречавању прања новца и финансирања тероризма и њихових активности у складу са Законом;
- Индиректно праћење развоја система спречавања прања новца и финансирања тероризма;
- Сагледавање разумевања прописа о спречавању прања новца и финансирања тероризма.

Питања у Упитнику подељана су у V целина:

Управа за спречавање прања новца

Део I - општи подаци о предузећу

Део II – активност предузећа

Део III – подаци о странкама

Део IV – достављање података Управи за спречавање прања новца

Део V – обука запослених у предузећу

У првом делу упитника обвезник попуњава основне податке о предузећу која су у вези са називом предузећа за ревизију или предузећа/предузетника за пружање рачуноводствених услуга, адреса и укупан број запослених у предузећу на дан 31. 12. 2012. године.

У другом делу упитника обвезници су одговарали на питања која су у вези са активностима предузећа где су достављали одговоре на питања ко је овлашћено лице и заменик овлашћеног лица, да ли је предузеће за ревизију или предузећа/предузетници за пружање рачуноводствених услуга доставили одлуку о именовању овлашћеног лица и његовог заменика, да ли овлашћено лице и његово заменик имају лиценцу за обављање послова у складу са Законом о спречавању прања новца и финансирања тероризма, назив и датум процедура које су усвојене, да ли су усаглашене са изменама Закона о спречавању прања новца и финансирању тероризма. Затим су достављали одговоре која су у вези са анализом ризика и то да ли су израдили анализу ризика у складу са Смерницама које је донола Управа за спречавање прања новца, да ли је сходно анализи ризика урађена класификација странака према степену ризика, да ли је предузеће извршило класификацију странака према степену ризика од прања новца и финансирања тероризма (низак ризик, средњи ризик и висок ризик), као да се те категорије наведу, да ли је предвиђено праћење странке, да ли су имали прекидање пословног односа због немогућности спровођења радњи и мера познавања и праћења странке и да ли су поверили вршење радњи и мера трећем лицу.

У трећем делу упитника обвезници су достављали одговоре на питања која су у вези са њиховим странкама и то: број странка са којима је предузеће има успостављен пословни однос на дан 31. 12. 2012. године, да ли се број странака смањивао или повећавао у односу на 30. 6. 2012. године и разлог промене броја странака, да ли предузеће за

Управа за спречавање прања новца

ревизију или предузеће/предузетник за пружање рачуноводствених услуга врши идентификацију странака у складу са чланом 15. Закона о спречавању прања новца и финансирању тероризма, број странака ниског и број странака високог степена ризика, у којим случајевима примењују поједностављене радње и мере познавања и праћења странке као и број странка на који се примењују поједностављене радње и мере, број странака на који се примењују опште радње и мере, као и број странка на који се примењују појачане радње и мере, поступак којим се утврђује да ли је странка страни функционер, као и питање да ли предузеће за ревизију или предузеће/предузетник за пружање рачуноводствених услуга код странака средњег и високог ризика утврђује стварног власника.

У четвртом делу упитника обвезници су достављали одговоре о броју пријављених сумњивих трансакција, разлозима за сумњу, броју интерних извештаја које су запослени доставили овлашћеном лицу и броју интерних извештаја које су запослени доставили овлашћеном лицу, а који нису достављени Управи.

У петом делу Упитника, достављени су одговори на питања која су у вези са обуком запослених и то: колико запослених непосредно обавља послове у вези са спречавањем прања новца, да ли израђен програм годишњег стручног образовања, оспособљавања и усавршавања запослених, да ли се и колико често спроводи обука запослених, да ли се и колико често врши провера знања и да ли се, у ком облику и колико дуго чувају резултати провере знања, као и на питање да ли је предузеће за ревизију или предузеће/предузетник који се бави пружањем рачуноводствених услуга сачинило годишњи извештај о извршеној унутрашњој контроли и предузетим мерама након те контроле у складу са чланом 11. Правилника о методологији за извршење послова у складу са Законом о спречавању прања новца и финансирање тероризма.

Укупан број предузећа за ревизију у Републици Србији износи 60¹. Управа за спречавање прања новца је у претходној години послала дописе свим тада регистрованим предузећима за ревизију, у којима су обавештени да су обвезници у

---

¹ Податак је преузет са сајта Коморе овлашћених ревизора – www.kor.rs

Управа за спречавање прања новца

складу са Законом о спречавању прања новца и финансирању тероризма. Уз обавештење, Управа је послала Упитнике о активностима предузећа за ревизију у области спречавања прања новца и финансирања теоризма, у 56 предузећа за ревизију. Посредна контрола извршена је у 54 предузећа, јер су у наведеном року од 20 дана, доставили одговоре на послате Упитнике. Два предузећа за ревизију није доставило одговоре на Упитнике, па самим тим посредна контрола у тим предузећима није извршена.

Укупан број предузетника/предузећа за пружање рачуноводствених услуга у Републици Србији је већи од 8000. У 2013. години извршене су две врсте посредних контрола. Једна посредна контрола се односила на врсту услуге коју предузеће/предузетник за пружање рачуноводствених услуга пружа, број странака са којима има успостављен пословни однос, као и којој групи ризика те странке припадају. Друга врста посредне контроле, односила се на попуњавање Упитника о активностима предузећа/предузетника за пружање рачуноводствених услуга. У првој посредној контроли узорком је изабрано 70 предузећа/предузетника за пружање рачуноводствених услуга, који су обавештени да су обвезници у складу са чланом 4. Закона и дат им је рок од 20 дана у ком треба да доставе одговоре на допис. Од укупног броја предузећа/предузетника за пружање рачуноводствених услуга, 64 су правни лица, а 6 су физичка лица или предузетници. Од 70 контролисаних субјеката, 57 предузећа/предузетника за пружање рачуноводствених услуга послало је одговоре на допис, док 12 предузећа/предузетника за пружање рачуноводствених услуга то није учинило. Предузећима/предузетницима који се баве пружањем рачуноводствених услуга, послато је 20 Ургенција, на које је одговоре послало 8 предузећа/предузетника за пружање рачуноводствених услуга, док 12 њих то није учинило, па се сматра да код тих контролисаних субјеката контрола није ни извршена.

Друга врста посредне контроле односила се на слање Упитника о активностима предузећа/предузетника за пружање рачуноводствених услуга. Узорком је изабрано 138 предузећа/предузетника којима је послат допис, у ком су обавештени да су обвезници у складу са чланом 4. Закона и дат им је рок од 20 дана у ком треба да доставе попуњен Упитник о активностима предузећа/предузетника за пружање рачуноводствених услуга. Од укупног броја предузетника/предузећа за пружање рачуноводствених услуга, 137 су правна лица, а један контролисан субјекат је физичко лице или предузетник. Од укупног

Управа за спречавање прања новца

броја предузећа/предузетника којима су послати дописи, 26 предузећа/предузетника није доставило одговоре на Упитник, док је 113 предузећа/предузетника доставило одговоре на Упитнике. Предузећима/предузетницима који пружају рачуноводствене услуге који нису у датом року одговорили на Упитник о активностима предузећа/предузетника за пружање рачуноводствених услуга, слата је ургенција. Ургенција је послата на адресе 69 субјеката, а од укупног броја 43 предузећа/предузетника за пружање рачуноводствених услуга, доставило је потребне одговоре, док 26 то није учинило. Једанаест предузећа/предузетника за пружање рачуноводствених услуга је доставило обавештења да су променили делатности, те стога више нису обвезници у складу са чланом 4. Закона о спречавању прања новца и финансирања тероризма, али улазе у број предузећа над којима је извршена посредна контрола, јер су у тренутку избора предузећа/предузетника који се баве пружањем рачуноводствених услуга у Агенцији за привредне регистре били регистровани под шифром 6920 – рачуноводствени послови, ревизија и пореско саветовање.

1. ОПШТИ ПОДАЦИ О ПРЕДУЗЕЋИМА ЗА РЕВИЗИЈУ И ПРЕДУЗЕЋУ/ПРЕДУЗЕТНИКУ ЗА ПРУЖАЊЕ РАЧУНОВОДСТВЕНИХ УСЛУГА

Као што је већ наведено, укупан број предузећа за ревизију којима је послат Упитник о активностима предузећа за ревизију је 56. Укупан број запослених у предузећима за ревизију која су доставила одговоре на упитнике износи 1110. Од укупног броја, три предузећа има више од 100 запослених, два предузећа има преко 50 запослених и остала предузећа имају мање од 50 запослених.

Укупан број предузећа/предузетника који се баве пружањем рачуноводствених услуга којима је послат допис, а који су били предмет посредне контроле за коју је било потребно доставити одговоре на Упитник о активностима предузећа/предузетника за пружање рачуноводствених услуга у области спречавања и откривања прања новца и финансирања тероризма је 138. Укупан број запослених у тим предузећима износи 493. У 4 предузећа/предузетника који се баве пружањем рачуноводствених услуга запослено

Управа за спречавање прања новца

је само лице које је власник капитала. У 68 предузећа/предузетника има мање од 5 запослених, у 39 предузећа/предузетника има од 5 до 10 запослених, у 6 предузећа/предузетника има од 10 до 20 запослених.

2. АКТИВНОСТИ ПРЕДУЗЕЋА

2.1. Активности предузећа за ревизију

Према одговорима наведеним у достављеним Упитницима, 6 предузећа за ревизију није навело заменика овлашћеног лица, којег је у обавези да има по Закону. Од 6 предузећа који нису навели заменика овлашћеног лица, два предузећа, имају само једног запосленог, стога нису у могућности да именују заменика овлашћеног лица.

Процедуре из области спречавања прања новца и финансирања тероризма донело је 48 предузећа.

Анализу ризика од прања новца и финансирања тероризма у складу са Смерницама које је донела Управа за спречавање прања новца нису израдила 3 предузећа за ревизију од укупног броја предузећа за ревизију који су доставили одговоре на Упитник, а једно предузеће за ревизију је у току израде анализе ризика од прања новца и финансирања тероризма.

У зависности од степена ризика, предузећа за ревизију су своје странке углавном сврставали у три групе и то: групу са ниским степеном ризика, групу са средњим степеном ризика и групу са високим степеном ризика.

Класификацију странака према степену изложености ризику од прања новца и финансирања тероризма израдило је 48 предузећа за ревизију која су доставили одговоре на Упитнике. Два предузећа за ревизију нису израдила анализу ризика, као разлог за неиспуњавање ове Законске обавезе, једно предузеће је навело да је у току израде анализе ризика од прања новца и финансирања тероризма, док је једно предузеће навело да у току 2012. године није имало склопљене пословне уговоре, стога није било у могућности да изради анализу ризика од прања новца и финансирања тероризма.

Управа за спречавање прања новца

Тридесетшест предузећа за ревизију је већину својих странака сврстало у странке са ниским степеном ризика, док су 3 предузећа већину својих странака сврстали у странке са средњим степеном ризика.

Анализом одговора из достављених Упитника, 90% предузећа за ревизију су својим интерним актима предвидела праћење странака сходно нивоу ризика у које је странка сврстана. Период праћања, који су наводили у достављеним одговорима на Упитник, је годину дана или 2 пута годишње. Такође, скоро сва предузећа за ревизију су у својим интерним актима предвидела учесталост праћења пословних односа које врше странке које су сврстане у категорију странака са највишим ризиком.

Даљом анализом другог дела Упитника о активностима предузећа за ревизију у области прања новца и финансирања тероризма, установили смо да предузећа за ревизију нису поверавала вршење појединих радњи и мера познавања и праћења странке трећем лицу.

2.2. Активности предузећа/предузетника за пружање рачуноводствених услуга

Анализом достављених одговора на Упитник о активностима предузећа/предузетника за пружање рачуноводствених услуга у области спречавања прања новца и финансирања тероризма, од укупног броја послатих Упитника који износи 138, четири предузетника нема заменика овлашћеног лица, јер има само једног запосленог (власника капитала), а 14 предузећа има више од једног запосленог, али нису именовали заменика овлашћеног лица. 85 предузећа је именовало овлашћено лице и његовог заменика у Упитницима, што износи 61,59% од укупног броја анализираних предузећа/предузетника. 11 предузећа/предузетника који се баве пружањем рачуноводствених услуга је као одговор на упитник одговорило да су у току 2012. године промени шифру делатности, тако да нису више обвезници у складу са чланом 4. Законом о спречавању прања новца и финансирања тероризма.

Управа за спречавање прања новца

Процедуре из области спречавања прања новца и финансирања тероризма усвојило је 88 предузећа/предузетника и усагласили су их са изменама Закона, док 3 предузећа то није учинило, а од укупног броја 3 предузећа/предузетника за пружање рачуноводствених услуга навело је да су у току израде оваквих процедура.

Анализу ризика од прања новца и финансирања тероризма у складу са Смерницама које је донела Управа за спречавање прања новца није израдило 7 предузећа, а од тог броја, 3 предузећа/предузетника су у својим одговорима навела да је израда у току. Преостали број предузећа/предузетника који износи 84, је израдило анализу ризика, што је 74,33% од укупног броја предузећа над којима је рађена посредна контрола.

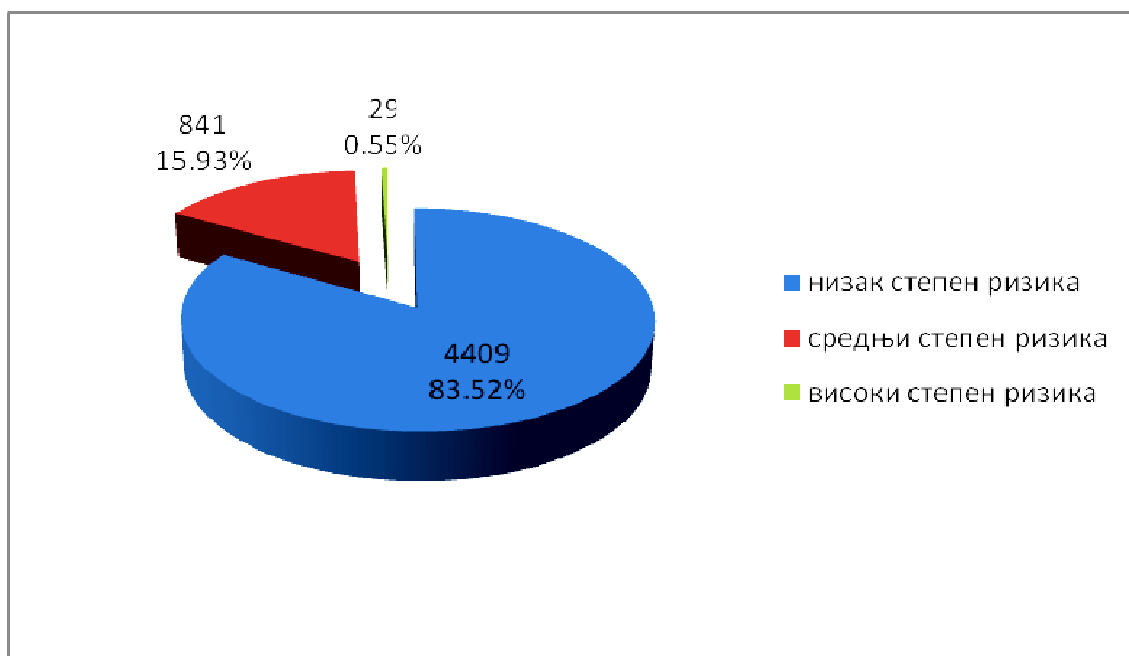
У зависности од степена ризика, предузећа/предузетници за пружање рачуноводствених услуга су своје странке сврставали у три групе и то: групу са ниским степеном ризика, групу са средњим степеном ризика и групу са високим степеном ризика. Од укупног узорка предузећа/предузетника, 95,23% је своје странке сврстало у нискоризичне странке, док је 4,76% своје странке сврстало у странке са средњим степеном ризика. Анализом одговора из Упитника, само два предузећа/предузетника су анализом ризика неке од својих странака сврстали и у висок степен ризика. Даљом анализом одговора из достављених Упитника, скоро сви анализирани обвезници су својим интерним актима предвидели праћење странке сходно нивоу ризика, а период праћења скоро у свим одговорима је једном годишње за странке са ниским ризиком, 6 месеци за странке са средњим степеном ризика и на 3 месеца за странке са високим ризиком. 90,90% предузећа/предузетника за пружање рачуноводствених услуга, што од укупног броја износи 80, својим интерним актима је предвидело праћење пословних односа странке који су сврстани у групу са највишим степеном ризика, док 9,1% то није учинило, а као образложење је наведено, да нису успостављали пословни однос са странкама које спадају у групу са високим степеном ризика од прања новца и финансирања тероризма.

Анализом другог дела Упитника о активностима предузећа/предузетника за пружање рачуноводствених услуга у области прања новца и финансирања тероризма, установили смо да ниједно предузеће/предузетник за пружање рачуноводствених услуга није поверило вршење појединих радњи и мера познавања и праћења странке трећем лицу.

3. ПОДАЦИ О СТРАНКАМА

3.1. Подаци о странкама предузећа за ревизију

Укупан број странака у свим предузећима за ревизију износи 5279, од чега је 29 странака сврстано у странке са високим степеном ризика, 4409 странака сврстано у странке са ниским степеном ризика и 841 странке су сврстане у странке са средњим степеном ризика. У Графикону је приказана структура странака према степену ризика која је добијена анализом одговора предузећа за ревизију.

Графикон 1 – Приказ категоризације ризика код предузећа за ревизију

Сагласно Закону о спречавању прања новца и финансирању тероризма, обвезници су дужни да примењују поједностављене, опште и појачане радње и мере. Предузећа за ревизију су, према степену ризика којима су странке изложене, примењивали одређене радње и мере и то: на 3025 странака, предузећа примењују поједностављене радње и мере, на 1500 странака, предузећа примењују опште радње и мере и на 53 странке предузећа примењују појачане радње и мере. У горе наведеном тексту, према анализи одговора,

Управа за спречавање прања новца

предузећа су странке сврставали у странке са ниским, средњим и високим степеном ризика, али то није приказано у даљим одговорима, већ су странке поделили у странке са ниским степеном ризика и број тих странака износи 4409 и странке са високим степеном ризика, а њих укупно има 29. Од укупног броја странака којима предузећа за ревизију пружају своје услуге, 841 странка није сврстана нити у једну групу ризика, па долазимо до закључка да су ове странке сврстане у странке са средњим степеном ризика.

Даље је констатовано да сва предузећа за ревизију која су доставила одговоре на Упитник о активностима предузећа за ревизију у области спречавања прања новца и финансирања тероризма врше идентификацију странке у складу са чланом 15. Закона о спречавању прања новца и финансирања тероризма.

Утврђивање и проверу идентитета, предузећа за ревизију врше углавном када су странке физички присутне. Само 8 странака није било физички присутно од укупног броја који износи 5279 странака, што у процентима износи 1,51%.

Даљом анализом трећег дела Упитника, предузећа за ревизију су навела начине на које утврђују да ли је странка или стварни власник странке страни функционер и то: својим упитником, подацима из Агенције за привредне регистре, електронске базе података (world check, first pass baza), писменом изјавом.

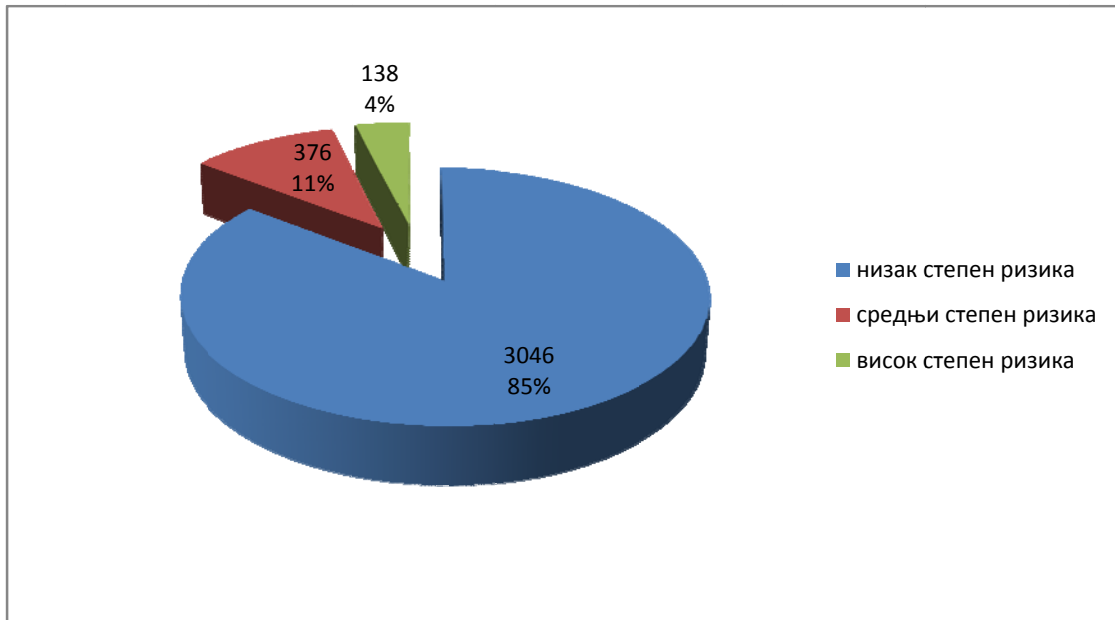
Даљом анализом трећег дела упитника, предузећа за ревизију су достављала одговоре, на питање да ли код странака средњег и високог ризика утврђују стварног власника, где је констатовано да је 46 предузећа за ревизију одговорило да утврђује стварног власника странке, док је 6 предузећа навело да не утврђују стварног власника странка, или да ова одредба није применљива, јер су све странке сврстане у низак степен ризика.

3.2. Подаци о странкама предузећа/предузетника за пружање рачуноводствених услуга

Укупан број странака које су успоставиле пословни однос са предузећима/предузетницима за пружање рачуноводствених услуга износи 3543, од чега

Управа за спречавање прања новца

су предузећа/предузетници који се баве пружањем рачуноводствених услуга 138 странака сврстали у странке са високим степеном ризика, 376 странака је сврстано у странке са средњим степеном ризика и 3046 странака је сврстано у странке са ниским степеном ризика.

Графикон 2 – Приказ категоризације ризика код предузећа/предузетника за пружање рачуноводствених услуга

Сагласно Закону обвезници су дужни да примењују поједностављене, опште или појачане радње и мере. Код 2619 странака примењују се поједностављене радње и мере, код 1234 – опште и посебне радње и мере, а код 159 странака примењују се појачане радње и мере. Анализом одговора на овај део Упитника, установљено је, да предузећа/предузетници који се баве пружањем рачуноводствених услуга, за одређени број странака које су сврстали у низак степен ризика примењују опште радње и мере, а за странке сврстане у средњи степен ризика примењују појачане радње и мере. Долазимо до закључка да долази до неразумевања Закона, јер се за одређену групу ризика примењују неадекватне радње и мере. На пример, ако странку сврстамо у низак степен ризика, за ту странку примењујемо поједностављене радње и мере, за странку средњег ризика примењујемо опште радње и мере, а за странку високог степена ризика

Управа за спречавање прања новца

примењујемо појачане радње и мере. Такође, уколико неко од обвезника на странке са ниским степеном ризика примењује опште радње и мере, а не поједностављене радње и мере, не значи да поступа супротно ономе што је прописано смерницама, али се на једну странку могу примењивати само једне од наведених радњи и мера.

Даље је констатовано да, већина контролисаних предузећа/предузетника за пружање рачуноводствених услуга, а који су доставили одговоре на Упитник о активностима предузећа/предузетника који се баве пружањем рачуноводствених услуга у области спречавања прања новца и финансирања тероризма врше идентификацију странке у складу са чланом 15. Закона о спречавању прања новца и финансирања тероризма.

Утврђивање и проверу идентитета, предузећа/предузетници су вршили у присуству клијента. Само једно предузеће/предузетник који се бави пружањем рачуноводствених услуга је навело да једна од странака са којима је успоставило пословни однос није била физички присутна, и такву странку је сврстало у висок степен ризика од прања новца.

Даљом анализом одговора који су достављени Управи, можемо увидети да предузећа/предузетници нису разумели поступак утврђивања да ли је станка или стварни власник страни функционер. На питање из Упитника број 10, које гласи : „На који начин је предузеће/предузетник за пружање рачуноводствених услуга дефинисало поступак по коме утврђује да ли је странка или стварни власник странке страни функционер?“, обвезници су наводила као поступак утврђивања: „Увидом у лична документа“. На основу личних докумената утврђује се и проверава идентитет странке која је физичко лице, законског заступника или пуномоћника странке која је физичко лице, предузетника, заступника, прокуристе и пуномоћника правног лица – што је прописано као дужност обвезника по чл. 8. Закона без обзира да ли је странка или стварни власник странке страни функционер или није чланом 30. ст. 2. Закона прописане су додатне радње и мере, поред радњи и мера из чл. 8. Закона, које је обвезник дужан да предузме ако је странка или стварни власник странке страни функционер. Углавном је највећи број допуна, писано због горе наведеног питања.

Даљом анализом трећег дела упитника, предузећа/предузетници који се баве пружањем рачуноводствених услуга, на питање да ли код странака средњег и високог ризика утврђују стварног власника, су достављали одговоре, где је констатовано да је 75

Управа за спречавање прања новца

предузећа/предузетника која се баве пружањем рачуноводственим услугама одговорило да утврђује стварног власника странке, док су остала предузећа/предузетници навели да немају таквих странака. Предузећа/предузетници који се баве пружањем рачуноводствених услугама, а која су одговорила да не утврђују стварног власника, или да немају странке средњег и високог степена ризика, упућена су обавештења, да су дужни да поступају у складу са одредбама чланова 8 и 28. Закона о спречавању прања новца и финансирања тероризма, уколико нека од странака из ниског степена ризика, анализом ризика пређе у виши степен ризика од прања новца и финансирања тероризма.

4. ДОСТАВЉАЊЕ ПОДАТАКА УПРАВИ ЗА СПРЕЧАВАЊЕ ПРАЊЕ НОВЦА

Према члану 37. став 4. Закона, предузећа за ревизију, овлашћени ревизори и физичка или правна лица која пружају рачуноводствене услуге дужна су да у случају када странка од њих тражи савет у вези са прањем новца или финансирањем тероризма о томе одмах обавесте Управу, а најкасније у року од три дана када је странка тражила савет.

Сходно члану 37. став 4. Закона, само једно предузеће за ревизију је Управи пријавило 6 трансакција на које су индикатори за препознавање сумњивих трансакција указали да постоје разлози за сумњу (у даљем тексту: сумњиве трансакције). Два предузећа за ревизију сачинила су интерне извештаје, којих је укупно 5, али такве податке нису доставили Управи за спречавање прања новца.

Предузећа/предузетници за пружање рачуноводствених услуга, нису пријављивали сумњиве трансакције Управи за спречавање прања новца, јер како су навели у достављеним одговорима на Упитнике, није било сумњивих трансакција. Само два предузећа/предузетника за пружање рачуноводствених услуга наводе да су сачинила 3 интерна извештаја, али да такви подаци нису достављени Управи за спречавање прања новца.

5. ОБУКА ЗАПОСЛЕНИХ

5.1. Обука запослених у предузећима за ревизију

Обвезник је дужан да обезбеди редовно стручно образовање, оспособљавање и усавршавање запослених који обављају послове спречавања и откривања прања новца и финансирања тероризма у складу са чланом 43. ставом 2. Закона.

Према одговорима датим у Упитнику, од укупног броја предузећа за ревизију, само једно предузеће није израдило програм стручног образовања, оспособљавања и усавршавања запослених који обављају послове спречавања прања новца и финансирања тероризма, већ је на питање одговорило да је такав програм у изради.

Анализом достављених одговора утврђено је да се код предузећа за ревизију, углавном, обука запослених врши два пута годишње, а да непосредну обуку запослених врше лица која имају лиценцу и то овлашћено лице и заменик овлашћеног лица. Провера знања запослених из области спречавања прања новца и финансирања тероризма се врши писменим или усменим путем. У случајевима када се провера знања врши писменим путем, подаци се чувају у виду белешки или електронски. Као рок за чување тих података у достављеним одговорима наведен је рок од 1 до 5 година, а има и предузећа која резултате провере знања чувају трајно. Провера знања која се врши усменим путем, сама по себи не може имати траг. Такође, анализом одговора је констатовано да је мали број предузећа за ревизију навело да не врши проверу знања запослених.

Даљом анализом овог дела Упитника о активностима предузећа за ревизију, утврђено је да је укупно 43 предузећа за ревизију израдило годишњи извештај о извршеној унутрашњој контроли. 2 предузећа за ревизију су у достављеним одговорима навела да такав извештај није сачињен. Остала предузећа су новооснована правна лица, стога нису били у могућности да израде годишњи извештај о унутрашњој контроли за 2012. годину.

Управа за спречавање прања новца

5.2. Обука запослених у предузећима/предузетницима за пружање рачуноводствених услуга

Као што је већ наведено, обвезник је дужан да обезбеди редовно стручно образовање, оспособљавање и усавршавање запослених који обављају послове у области спречавања прања новца и финансирања тероризма у складу са чланом 43. ставом 2. Закона.

Анализом одговора из достављених Упитника, од укупног броја предузећа/предузетника за пружање рачуноводствених услуга, 14 предузећа/предузетника није израдило програм годишњег стручног образовања, оспособљавања и усавршавања запослених који обављају послове спречавања прања новца и финансирања тероризма, а од овог броја 4 предузећа/предузетника за пружање рачуноводствених услуга наводи да је такав програм у току израде.

Обука запослених се врши најмање једном годишње. Код предузећа која врше обуку, исту спроводе директори предузећа или овлашћена лица. Провера знања се врши углавном писменим путем и резултати се чувају најмање годину дана. Осамнаест предузећа не врши проверу знања запослених.

Даљом анализом одговора из овог дела Упитника, констатовано је да од укупног броја предузећа/предузетника за пружање рачуноводствених услуга који су доставили одговоре на Упитник о активностима предузећа/предузетника за пружање рачуноводствених услуга 79 предузећа/предузетника за пружање рачуноводствених услуга је сачинило годишњи извештај о унутрашњој контроли за 2012. годину. Остала предузећа/предузетници нису израдили годишњи извештај о редовној унутрашњој контроли, али је тим предузећима/предузетницима дописом наложено да такав извештај израде и доставе Управи за спречавање прања новца. До дана сачињавање ове анализе, 12 предузећа/предузетника за пружање рачуноводствених услуга није доставило тражени извештај.

6. Закључак

Управа за спречавање прања новца је од 2011. године надлежна за надзор рачуновођа и ревизора, али је суштински надзор почела да врши 2012. године. У складу са Процедурама за надзор над применом Закона о спречавању прања новца и финансирања тероризма, Управа спроводи две врсте контроле: посредну и непосредну контролу.

Овим извештајем анализирани су одговори из Упитника о активностима предузећа из области прања новца и финансирања тероризма, који је саставни део посредне контроле.

Из овог извештаја може се извести закључак да рачуновође и ревизори имају одређене нејасноће у разумевању Закона; и то највише у делу утврђивања идентитета странке или власника који је страни функционер и код примене одређених радњи и мера које треба примењивати у зависности од степена ризика којем је странка изложена од прања новца и финансирања тероризма.

Мали број предузећа/предузетника који се бави пружањем рачуноводствених услуга је навео тачан начин утврђивања идентитета странке или стварног власника странке који је страни функционер. Углавном је одговор на ово питање био: „увидом у лична документа“. Управа је стога слала поновне дописе у којима је захтевала појашњење одговора, објашњавајући начине којима се утврђује да ли је странка или стварни власник страни функционер. С друге стране, пак, предузећа за ревизију су пружила одговоре у складу са Смерницама, односно наводила су чињеницу да ли је неко лице страни функционер утврђују на основу изјаве странке, претрагом електронских комерцијалних базе података и др.

Такође, уочена је одређена нејасаноћа код одговора које су доставила предузећа/предузетнике који се баве пружањем рачуноводственим услугама која се односе на анализу ризика странака и примену адекватних радњи и мера. Иако постоје извесна знања о категоријама ризика, није јасан однос категорије ризика и одређеног степена пажње (односно радњи и мера познавања и праћења странке) који се примењује у односу на странку са тачно одређеном категоријом ризика. Однос између ризика и

Управа за спречавање прања новца

одређене врсте радњи и мера познавања и праћења странке је јасно описан у Смерницама: низак ризик – поједностављене радње и мере, средњи ризик – опште радње и мере и висок ризик – појачане радње и мере.

Даље, уочено је да су предузећа/предузетници за пружање рачуноводствених услуга на питање да ли утврђују стварног власника код странака сврстаних у средњи или висок степен ризика, наводили да немају таквих странака. Тим предузећима, слати су дописи, да без обзира на то што су своје странке сврстали у низак степен ризика, уколико у току пословања анализом ризика, њихове странке пређу у виши степен ризика, морају утврдити стварног власника странке. Тачније да се у том случају мора поступати у складу са одредбама члана 8. и 28. Закона о спречавању прања новца и финансирања тероризма.

Такође се може закључити да будући да предузећа за ревизију спроводе редовну обуку својих запослених, да су самим тим одговори на Упитнике квалитетнији, за разлику од предузећа/предузетника који пружају рачуноводствене услуге која ту обуку не обављају квалитетно, па су услед тога одговори нејасни.

Даље је уочено, да предузећа/предузетници који се баве пружањем рачуноводствених услуга, нису схватила у потпуности законску обавезу прописану чланом 44. Закона о спречавању прања новца и финансирања тероризма, а која се односи на обавезу обвезника да до 15. марта текуће године сачине годишњи извештај о извршеној унутрашњој контроли за претходну годину. Овом законском обавезом обвезници ће проверавати да ли је успостављен систем за спречавање прања новца и финансирања тероризма на прави начин, стога ову законску обавезу не треба третирати као испуњавање форме. Напомињемо, да су чланом 11. Правилника о методологији за извршавање послова у складу са Законом о спречавању прања новца и финансирања тероризма прописани сви елементи које овај извештај треба да садржи.

Такође, велики број предузећа/предузетника који се бави пружањем рачуноводствених услуга је навело да документацију чува трајно, 5 година или годину дана. Члан 77.

Управа за спречавање прања новца

Закон о спречавању прања новца и финансирања тероризма, тачно прописује рок чувања документације, а тај рок је 10 година.

Сврха успостављања интерног система за спречавање прања новца код сваког обвезника је изградња таквог оквира који ће омогућити да трансакција или лице за које постоји основ сумње да се ради о прању новца или финансирању тероризма буду пријављени Управи.

Предуслов за пријаву сумњиве трансакције је успостављање једног таквог оквира: доношење процедура који ће регулисати односе у вези са спречавањем прања новца код обвезника, адекватна примена индикатора, адекватно спроведена анализа ризика странке или пословног односа, адекватна едукација овлашћених лица и употреба индикатора, али и знања и искуства рачуновођа и ревизора у обављању својих делатности. Тек кад се ови услови остваре, можемо очекивати да систем за спречавање прања новца и финансирања тероризма у делу који се односи на рачуновође и ревизоре почне да функционише на прави начин.